

Protocol dalla radunanza communal digl cumegn da Surses digls 25 d'otgover 2021 (nr. 04-2021)

Li ed oura	Sala Grava a Savognin, allas 20.00
Preschaints:	31 votantas e votants
Parsoura:	Leo Thomann, mastral
Actuar:	Beat Jenal, canzlist

1. Bavagnaint ed elecziun digls dombravouschs

Igl mastral benevainta las persungas preschaintas alla radunanza communal. Perveia dalla pandemia digl coronavirus seiigl obligatoric da purtar la mascrigna da protecziun durant l'antiera radunanza communal. Siva d'ena curta infurmaziun davart igl adiever digl lungatg e la practica da rediger e publitzier igl protocol dalla radunanza communal, constatescha igl mastral tgi la radunanza communal odierna seia neida convocada conform alla constituziun, uscheia tgi ella seia cumpetenta da decider.

Glista da tractandas:

1. Bavagnaint ed elecziun digls dombravouschs
2. Indemnizaziun da scadenza e contract da concessiun cun ewz (Ovra electrica digl martgea da Turitg) pertutgont l'ovra electrica Casti vest; tractamaint e deliberaziun digl affar per mangs dalla votaziun all'urna digl cumegn da Surses
3. Cunvignientscha cun ewz (Ovra electrica digl martgea da Turitg) davart la regulaziun transitorica per far adiever dalla forza hidraulica dalla Gelgia ainten l'ovra electrica da Casti vest
4. Lescha davart la protecziun dalla populaziun digl cumegn da Surses
5. Dumonda da Luigino Maffei d'annullar igl contract da dretg da biagier existent concernent parcella an dretg da biagier nr. 5492 ainten la zona d'industreia «Gravas» a Cunter e compra dalla parcella correspondententa nr. 5487
6. Annullaziun digl contract da dretg da biagier existent concernent parcella an dretg da biagier nr. 8277 e vendita dalla parcella correspondententa nr. 8266, Davos-Clavo, Salouf, agls conjugals Sandro e Tanja Demarmels.
7. Diversas infurmaziuns
8. Varia

Cunter la glista da tractandas na vignan fatgas nignas objecziuns, uscheia tgi chella vala scu approvada.

Scu dombravouschs vignan proponias ed eligias cun gronda pluralitad Rudi Collet e Fabio Luzio.

2. Indemnizaziun da scadenza e contract da concessiun cun ewz (Ovra electrica digl martgea da Turitg) pertutgont l'ovra electrica Casti vest; tractamaint e deliberaziun digl affar per mangs dalla votaziun all'urna digl cumegn da Surses

Igl ewz magna siva digl 1949 l'ovra electrica Casti vest. Chella cumpeggia igl lai da Burvagn scu er ena galareia ed en conduct da pressiun tgi magna agl bietg effectiv dall'ovra electrica. Chel sa catta lò, noua tgi l'Alvra sbucca aint igl lai da rampar da Nisealas (Solas), daclera igl mastral. Da menziunar seiigl er tg'igls dus uals Balandegn e Mulegn sot Salouf e Mon vignan er tschaffos e tratgs a nez. La concessiun tg'igl ewz veva survagnia per chel menaschi scroda igls 2 da fanadour 2022.

Igl onn 1969 vegia igl ewz er anc biagia l'ovra electrica Casti ost. Per chella vegia igl ewz survagnia ena concessiun anfignen igl 2050.

Cun scrudar la concessiun per l'ovra electrica Casti vest igls 2 da fanadour 2022, vessan igls cumegn Alvra e Surses ansemen cun igl cantun Grischun pudia surpiglier, tenor lescha, chell'ovra e far valeir uscheia igl dretg da scadenza dalla concessiun, infurmescha igl mastral. Igl pertutgias seian pero sa cunvignias da renunztgier alla scadenza, resp. da suspender ella sen igl 2050, analog alla concessiun per l'ovra Casti ost. Per chella renunztga alla scadenza stoptga igl ewz paer en'indemnisaziun da total 12.5 miu. francs, tgi vigna reparteida scu suonda: cantun Grischun: CHF 5'837'500.00; cumegn d'Alvra: CHF 4'130'750.00; e cumegn da Surses: CHF 2'531'750. Per paia possa igl ewz gestiunar anavant l'ovra electrica Casti vest anfignen igl 2050.

Actualmaintg produtgescha l'ovra electrica Casti vest radond 76 ouras gigawatt energiea ad onn. Perveia dallas novas disposiziuns legalas pertutgont la protecziun dallas avas e digl ambiaint, tgi stipuleschan tranter oter er la quantidad dall'ava restanta, vigna produtgia agl avigneir angal ple ca 46 ouras gigawatt, daclera igl mastral.

La quota digl tschains d'ava d'anfignen ossa era tar 58.84% per igl cumegn d'Alvra e 41.16% per igl cumegn da Surses. Perveia dalla quantidad dall'ava restanta pi pitschna an futur, seia la muntada digl lai da Burvagn betg ple schi gronda. Tenor la calculaziun fatga d'en post spezialiso extern seia la clav da repartiziun neida fixada da nov sen 62% per igl cumegn d'Alvra e sen 38% per igl cumegn da Surses. Sch'ins fiss ia strantg siva la lescha vess igl cumegn d'Alvra perfign pudia pretender ena quota pi ota, precisescha igl mastral. Igl cumegn d'Alvra seia pero sto fitg fair ainten las tractativas.

Per pudeir trer a nez l'ava dalla Gelgia e dall'Alvra ainten l'ovra electrica Casti vest paia igl ewz ultra digl import da 12.5 miu. francs menziuno soura er anc ena taxa da concessiun unica da CHF 198'250.00 agls dus cumegn Alvra e Surses ansemen. Pinavant paia igl ewz agls dus cumegn ansemen ena somma da CHF 15'000.00 per igls costs dallas tractativas an connex cun la prolungaziun dalla concessiun.

Ultra da chels paiamaints unics vignan vetiers ulteriouras indemnisaziuns annualas, daclera igl mastral. Per l'egna seia chegl en'indemnisaziun per energiea gratuita ed energiea da preferientscha. Per l'otra pertotga chegl igl tschains dall'ava.

Igl tschains dall'ava vigna calculo a basa dall'utilisaziun dall'ava teoretica sen fundamaint dalla pendenza e dalla quantidad d'ava utilisabla, e betg tenor la quantidad dall'energiea produtgeida, precisescha igl mastral e preschainta cun ageid dalla tabella sotvart igl tschains dall'ava actual echel futur.

Indemnisaziun ewz, an CHF/onn	Anfignen ossa (concessiun actuala): valour media 2018 - 2021	Siva digl nov concessiunamaint sch'igl prietsch da fieraschea tar 50 CHF/ouras megawatt	Siva digl nov concessiunamaint sch'igl prietsch da fieraschea tar 90 CHF/ouras megawatt
Energiea gratuita ed energiea da preferientscha Alvra	80'962.00	20 000.00	50 000.00
Energiea gratuita ed energiea da preferientscha Surses	42'962.00		
Tschains d'ava Alvra	40'400.00	~420 000.00	~420 000.00
Tschains d'ava Surses	28'300.00		
total	192'624.00	~440 000.00	~470 000.00

Alla fegn recapitulescha igl mastral, tg'igl ewz vigna a produtgier siva digl 2022 considerablamentg pi paca energieia. Las antradas digls cumegn vignan pero a s'augmentar perveia dalla nova lescha davart la quota d'ava restanta.

Tar la discussiun tgi vign daverta tar chel affar dumonda en votant schi seia mai sto en tema da publitgier la scadenza dall'ovra electrica Casti vest per lascher offereir er otras interpretas e sch'igl cantun Grischun vegia ena strategia per dumondas futuras an connex cun scadenzas da concessiuns p.ex. per l'ovra da Marmorera. Igl mastral so rasponder a tottas dus dumondas per cuntantientscha digl interrogatour.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal mintgamai unanimamentg da

1. deliberar la dumonda concernent la cunvignientscha cun l'ovra electrica digl martgea da Turitg (ewz) davart l'indemnisaziun da scadenza dalla concessiun pertutgont l'ovra electrica Casti vest cun proposta d'approvaziun per mangs dalla votaziun all'urna digl cumegn da Surses
2. deliberar la dumonda concernent igl nov contract da concessiun cun l'ovra electrica digl martgea da Turitg (ewz) per igl adiever dalla forza hidraulica dalla Gelgia e dall'Alvra ainten l'ovra electrica Casti vest cun proposta d'approvaziun per mangs dalla votaziun all'urna digl cumegn da Surses.

3. Cunvignientscha cun igl ewz (Ovra electrica digl martgea da Turitg) davart la regulaziun transitorica per far adiever dalla forza hidraulica dalla Gelgia ainten l'ovra electrica da Casti vest

Igl mastral infurmescha tgi la concessiun existenta cun igl ewz digls 24/25 da favrer 1942 per far adiever dalla forza hidraulica dalla Gelgia ainten l'ovra electrica da Casti vest scada igls 2 da fanadour 2022. Scu chegl tgi seia nia menziuno ainten la tractanda precedentia, seian igls cumegn Alvra e Surses scu er igl cantun Grischun sa cunvignias da renovar la concessiun cun l'Ovra electrica digl martgea da Turitg (ewz).

Chella concessiun nova geia an vigour pir siva dall'approvaziun antras la regenza digl cantun Grischun. Cunchegl tgi seia da chintar tgi la concessiun nova geia betg anc an vigour igls 2 da fanadour 2022, ins vegia gia da far anc ena regulaziun transitorica, daclera igl mastral. Chella cuntigna igls suandonts puncts:

1. La validad dalla concessiun digl ewz digls 24/25 da favrer 1942 resta an vigour

La concessiun digl ewz digls 24/25 da favrer 1942 cun l'aggiunta digls 15 d'avregl 1965 resta an vigour cun resalva dallas suandontas midadas anfignen tar l'approvaziun dalla concessiun nova antras la regenza digl cantun Grischun.

2. Tschains d'ava a parteir digls 3 da fanadour 2022

Art. 5 dalla concessiun digls 24/25 da favrer 1942 vign ramplazzo dalla suandonta determinaziun:

- Per conceder igl dretg d'adiever dalla forza hidraulica dalla Gelgia paia igl concessiunari a parteir digls 3 da fanadour 2022 en tschains d'ava annual pauschal da CHF 246'850.00 (= corresponda alla media digl tschains d'ava d'anfignen ossa e da chel futur) per tots dus cumegn. Igl tschains d'ava scada mintgamai per igls 31 da mars digl onn vegnent. Per igl amprem onn da menaschi antschet, ò igl tschains da neir paea pro rata.
- Igl ewz paia igl tschains d'ava cun validad giuridica agl cumegn d'Alvra. Igl cumegn d'Alvra paia la part digl cumegn da Surses mintgamai anfignen igls 30 d'avregl.

3. Dotaziun dalla quantidad d'ava a Burvagn

Igl art. 15 dalla concessiun digls 24/25 da favrer 1942 vign ramplazzo dalla suandonta determinaziun:

- Per la dotaziun dalla Gelgia cun ava restanta a Burvagn vala l'ordinaziun dalla regenza digl cantun Grischun nr. 1109 digls 20-12-2016.

4. Energieia gratuita e da preferientscha

Igl art. 6 dalla concessiun digls 24/25 da favrer 1942 vign ramplazzo dalla suandonta determinaziun:

- Igl dretg ad energieia gratuita e da preferientscha vign indemniso da moda pauschala cun CHF 35'000.00 per onn. I exista nign dretg da furniziun d'energieia reala. Per en onn antschet, ò l'indemnisaziun da neir paeda pro rata.

Essend tgi la regulaziun transitorica sa basa sen la concessiun existenta e seia valevla angal anfignen tgi la concessiun nova aintra an vigour, possa la radunanza communal decider an atgna cumpetenza davart l'approvaziun dalla regulaziun transitorica. Siva vegia chella cunvignientscha pero da neir approvada er anc dalla regenza digl cantun Grischun.

Dalla discussiun daverta na vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal unanimamaintg d'approvar la cunvignientscha cun igl ewz davart la regulaziun transitorica per far adiever dalla forza hidraulica dalla Gelgia ainten l'ovra electrica da Casti vest. Chella regulaziun transitorica è valevla angal anfignen tgi la concessiun nova aintra an vigour

4. Lescha davart la protecziun dalla populaziun digl cumegn da Surses

Igl vicemastral Giancarlo Torriani preschainta la lescha davart la protecziun dalla populaziun digl cumegn da Surses. Mintga cumegn seia responsabel per igl provedimaint e per dar damogn ad evenimaints tgi capetan sen igl territori communal.

Igl scopo dalla lescha preschainta seia da reglar igls dueirs e las cumpetenzas tranter la suprastanza, igl stab directiv communal, igls pumpiers, la protecziun civila, igl spital scu er igls sarvetschs tecnics ed ulteriours collaboratours dall'administraziun communal, daclera igl vicemastral. I seia betg pussebel d'evitar evenimaints e catastrofas dalla nateira, i seia pero impurtant d'esser paragea schi bagn scu pussebel a chellas eventualitads.

Cunchegl tgi la lescha è stada publitgeida sen la pagina d'internet digl cumegn e tgi chella regla surtot l'organisazun "interna" digl cumegn, sainza consequenzas directas per la populaziun, desista igl vicemastral da preschantar mintga artetgel dalla lescha. Sen giaveisch dalla radunanza communal seia el pero gugent pront d'eir tras igls singuls artetgels, accentuescha el. Chegl vign dantant betg giavischia.

Alla fegn dallas sias explicaziuns daclera igl vicemastral tg'igl uffezi da militer e protecziun civila vegia examino igl sboz dalla lescha davart la protecziun dalla populaziun digl cumegn da Surses e catto tal an urden.

Dalla discussiun daverta vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal unanimamaintg d'approvar la lescha davart la protecziun dalla populaziun e da la metter an vigour per datum dalla conclusiun.

5. Dumonda da Luigino Maffei d'annular igl contract da dretg da biagier actual concernent parcella an dretg da biagier nr. 5492 ainten la zona d'industreia Gravas a Cunter e d'acquistar chella parcella correspondententa nr. 5487

Igl affar vign preschanto da suprastant Romeo Poltera, parsoura digl departamaint da biagier. El daclera tgi Luigino Maffei seia an possess dalla parcella an dretg da biagier nr. 5492 ainten la zona d'industreia Gravas a Cunter. Igl contract da dretg da biagier seia nia fatg igl onn 1997 per ena dirada da 40 onns, vot deir anfignen igls 31 da december 2037. Ossa vegia Luigino Maffei dumando d'annular igl contract da dretg da biagier e da cumprar la parcella correspondententa nr. 5487.

La valeta commerciala digl taragn ainten la zona d'industreia monta tenor stema uffiziala a fr. 50.00 per m², infurmescha igl suprastant. La suprastanza vegia fixo igl prietsch da vendita sen $\frac{4}{5}$ dalla valeta commerciala, vot deir sen fr. 40.00 per m². Tiers igl prietsch digl taragn vignan anc igls costs d'equipaziun da fr. 35.00 per m², uscheia tg'igl interessent vegia da paer en prietsch total da fr. 75.00 per m². Tar ena surfatscha da 952 m² detta chegl damai en prietsch da compra da total 71'400.00 francs. Las taxas da notariat e register funsil, la taglia da midada da mang scu er igls costs da terminaziun e da misiraziun digl geometer dalla misiraziun funsila, paian las dus partaidas mez e mez. L'antrada an possess valess retroactivamaintg sen igl 1. da schaner 2021, precisescha igl parsoura digl departamaint da biagier.

A caschung dalla vendita niss er anc reglada la lengia da cunfegn tranter la parcella e la veia. Chegl per betg stueir cumprar igl taragn tar en'eventuala sanaziun dalla veia. Ins niss a sa sierar ena strefla cun ena largezza da radond 150 cm per eventuels schlargiamaints. Igl petent seia nia infurmo davart las cundiziuns menziunadas soura e seia ancletg cun talas, terminescha igl suprastant las sias explicaziuns.

Dalla discussiun daverta vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal unanimamaintg d'annullar igl contract da dretg da biagier existent concernent la parcella an dretg da biagier nr. 5492 e da vender la parcella correspondententa nr. 5487 ainten la zona d'industreia Gravas a Cunter a Luigino Maffei per en prietsch da fr. 71'400.00.

6. Dumonda digls conjugals Tanja e Sandro Demarmels d'annullar igl contract da dretg da biagier concernent parcella an dretg da biagier nr. 8877 e da cumprar la parcella correspondententa nr. 8266, Davos-Clavo, a Salouf

Romeo Poltera, igl parsoura digl departamaint da biagier, infurmescha tg'igls conjugals Tanja e Sandro Demarmels possedan la parcella an dretg da biagier nr. 8877, Davos-Clavo, a Salouf. Ossa vegian els dumando da pudeir annullar igl contract da dretg da biagier e da cumprar la parcella correspondententa nr. 8266. Las cundiziuns per la vendita dallas parcelas da biagier digl cumegn aint igl intschess da Davos-Clavo seian regladas aint igl reglamaint pertutgont la vendita e la cunsigna da taragn an dretg da biagier a Davos-Clavo e la Gneida digl anteriour cumegn da Salouf.

Tenor chel reglamaint menziuno soura seiigl pussebel da vender ena parcella tgi seia neida dada an dretg da biagier ed igl prietsch da vendita vigna an tal cass calculo cun $\frac{4}{5}$ dalla valeta commerciala. Chella monta tenor indicaziun digl uffezi per la valetaziun d'immobiglias digl Grischun digls 23 da mars 2021 ad actualmointg CHF 130/m². La suprastanza vegia decida da vender la parcella per igl prietsch da CHF 100.00/m², sa basond agl datum digl contract da dretg da biagier digl onn 2012, infurmescha igl parsoura digl departamaint da biagier. Igl prietsch da vendita monta damai a CHF 80.00. Igls costs d'equipaziun da CHF 50.00 scrodan, perchegl tgi chels seian nias paeas gio tar la conclusiun digl contract da dretg da biagier. Per la surfatscha da 469 m² monta igl prietsch da vendita uscheia a CHF 37'520.00. Las taxas da notariat e register funsil, la taglia da midada da mang scu er igls costs da terminaziun e da misiraziun digl geometer dalla misiraziun funsila, paian las dus partaidas mez e mez.

Ord vista dalla suprastanza communal dettigl nignas resalvas pertutgont la vendita dalla parcella da taragn da biagier nr. 8266 cun ena surfatscha da 469 m² agls conjugals Demarmels. Els stoptgan pero observar tot las cundiziuns stipuladas aint igl reglamaint pertutgont la vendita e la cunsigna da taragn an dretg da biagier aint igls intschess da Davos-Clavo e la Gneida digl anteriour cumegn da Salouf, daclera suprastant Romeo Poltera.

Dalla discussiun daverta vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal unanimamaintg da lascher annullar igl contract da dretg da biagier concernent parcella an dretg da biagier nr. 8877 an

favour digls conjugals Tanja e Sandro Demarmels e da vender ad els la parcella correspondentia nr. 8266, Davos-Clavo, Salouf, cun ena surfatscha da 469 m², per igl prietsch da CHF 37'520.00.

7. Diversas infurmaziuns

Igl mastral

- orientescha davart l'elecziun da Simon Bergamin da Savognin ainten la cumischung da biagier sen igl 01-10-2021. El succeda a Franco Poltera tgi vegia demissiuno sen la fegn da settember.
 - renda attent all'emda da vaccinaziun naziunala digls 8 anfignen igls 14 da november. Er aint igl spital a Savognin seiigl pussebel da sa lascher vaccinar mintga mesemda dallas 08.00 - 14.00.
 - infurmescha tg'igl termin per la votaziun all'urna an connex cun la dumonda davart la scadenza e la concessiun nova per l'ovra electrica Casti vest cun igl ewz seia nia fixo sen igls 28 da november.
 - infurmescha tgi la proxima radunanza communal vigna salvada igls 7 da december 2021.
-

8. Varia

En votant fò adiever dalla pussebladad da piglier igl pled cun s'externar davart las maseiras da corona e las consequenzas negativas per la sanadad da blera gliout ed en sagond votant cun dumandar schi seia pussebel da sa participar sen scalem communal agl tema dall'energeia. Considerond igl fatg tgi els na dumondan betg da protocollar lour votums, vignan chels betg menziunos an detagl aint igl protocol.

Igl mastral sera la radunanza communal allas 21.15 cun angraztger per la participaziun e giaveischa a tots en bung arrivo a tgesa.

Fegn allas 21.15.

Tinizong, igls

Igl mastral:

Igl actuar:

Leo Thomann

Beat Jenal